

Eksamen ved

Københavns Universitet i

Social udviklings- og integrationspsyk.,
forelæsning, valgf.

Det Samfundsvidenskabelige Fakultet

28. oktober 2010

Eksamensnummer: 309

1. Redegør for hvilke konsekvenser udviklingen mht. spredningen af funktioner og undervisningsteknologien, iflg. Gibbons et al., kan have indenfor de højere læreanstalter/universiteter

Ifølge Gibbons et. al. har produktionen af viden bevæget sig fra modus 1 til modus 2. Modus 1 viden er karakteriseret ved den traditionelle videnskabelige viden, der som regel produceres på universiteterne. I takt med den stigende konkurrence på markedet er der imidlertid sket en radikal forandring i forhold til produktionen af viden. I modus 2 er viden karakteriseret ved at være spredt ud mellem forskellige samfundsinstitutioner og faggrupper. Viden inden for modus 2 er hybrid og transdisciplinær – dvs. at viden produceres på tværs af discipliner, hvor viden tidligere i modus 1 var knyttet til en bestemt disciplin. Desuden er vidensgenerering inden for modus 1 karakteriseret ved produktionen af ny viden, hvor vidensgenerering inden for modus 2 er karakteriseret ved, at man konfigurer eksisterende viden og herigennem skaber ”ny” viden. Desuden genereres viden i modus 2 med udgangspunkt i kundernes behov og interesse (efterspørgsel) – dvs. at den viden og de produkter, der skabes, på forhånd er tilpasset markedet som en form for skræddersyet viden. Konsekvenserne af den nye produktion af viden inden for modus 2 bliver, at forskning inden for et specifikt område, som inden for modus 1, ikke længere anses for at være tilstrækkelig i forhold til at kunne konkurrere med andre virksomheder om markedet. Dette betyder, at man må arbejde på tværs af discipliner og institutioner, hvilket i visse tilfælde betyder, at samarbejde med konkurrenten også er nødvendig for at blive en konkurrencedygtig virksomhed.

2. Beskriv, evt. med eksempler vedrørende mobning, hvad Dorte-Marie Søndergaard mener med ”abjektion”

Søndergaard har undersøgt fænomenet mobning samt de mekanismer, der finder sted i forbindelse med, at mobning opstår i en børnegruppe. Ifølge Søndergaard har mennesket et eksistentielt behov for at tilhøre et fællesskab. Fællesskabet bliver i forlængelse heraf en nødvendighed for individet. Når ens legitime tilhør til fællesskabet trues, opstår der en frygt for at blive ekskluderet fra fællesskabet. Denne frygt betegner Søndergaard ”den sociale eksklusionsangst”. For at lindre den sociale eksklusionsangst produceres der foragt for nogen eller noget, som hermed står uden for fællesskabet og er ekskluderet. Med udgangspunkt heri anvender Søndergaard begrebet ”abjektion”, som referer til den ekskluderede position, som en person kan placeres i. At abjektgøre eller abjicere andre vil sige at afskyeliggøre eller foragte den pågældende person og dennes handlinger, beklædning etc.

Ved at abjektgøre (afskyeliggøre) en anden person sikrer man for en tid sin egen inkluderede position i fællesskabet.

Et eksempel på en abjektion kan være et barn, der ikke klæder sig i det ”rigtige” mærketøj eller som ikke har den ”rigtige” mobiltelefon. Herved abjiceres dette barn, hvilket styrker fællesskabet indadtil samt de inkluderedes position.

3. Hvori består iflg. Hedegaard & Chaiklin henholdsvis relevansen og begrænsningen i Vygotsky's fremhævelse af, at skoleundervisning fokuserer på at skabe en relation mellem børns hverdagsbegreber og faglige begreber – fx i forhold til børn fra indvandrerfamilier

Hedegaard & Chaiklin skelner mellem forskellige former for viden. I skolen findes der én form for viden, som de kalder for den akademiske viden eller fagemne viden (subject-matter knowledge). Endvidere findes der i familien og community en anden form for viden, som de kalder den lokale viden. Og til slut findes der en personlig viden, som referer til de færdigheder og den viden, som en person spontant benytter sig af i sine hverdagsaktiviteter. Yderligere skelner Hedegaard & Chaiklin mellem tre former for akademisk viden: (1) Den empiriske viden, (2) Den narrative viden og (3) Den teoretiske viden. Det er ifølge Hedegaard & Chaiklin den teoretiske viden, der er interessant i forhold til integrationen af den akademiske viden. Den teoretiske viden benytter sig af kerne-modeller (core models), og gennem brugen af kernemodeller i undervisningsaktiviteter bliver det muligt at skabe en forbindelse mellem børns hverdagsviden og skolens viden.

Målet med undervisning er ifølge Hedegaard & Chaiklin, at barnet skal tilegne sig akademisk viden, der ved hjælp af den teoretiske viden integreres i barnets lokale hverdagsviden, og herved gøres til en personlig viden, som barnet kan bruge spontant i forhold til sine aktiviteter og for bedre at kunne forstå sit community.

Et barns hverdagsviden kan være en forudsætning for, at barnet kan tilegne sig akademisk viden. Det handler om at skabe en logisk sammenhæng mellem barnets lokale viden og skolens akademiske viden. I forbindelse hermed kan der være begrænsninger for indvandrerbørn, idet deres lokale viden kan være en anden end den generelle viden, der er i communityet.

Endvidere opererer Hedegaard & Chaiklin med begrebet *dobbeltbevægelsen*, som karakteriserer den bevægelse, der finder sted mellem lærer og elev i undervisningssammenhænge. I dobbeltbevægelse-

sen tager læreren udgangspunkt i abstrakt viden, og gør den lokal, mens eleven tager udgangspunkt i en lokal viden, der gøres abstrakt.

4. Empowerment er et populært begreb i community psykologisk tænkning. Fremstil hovedideen i Smails og Nygrens syn på empowerment

Ifølge Smail befinder terapeuter sig ikke i nogen særlig magtfuld position, der gør dem i stand til at vurdere, hvad der er bedst for den enkelte. Smail gør altså op med tanken om, at terapeuten fungerer som en form for social konstruktør (social engineer). Ifølge Smail er terapeutens rolle derimod at afmystificere og tilbyde en analyse af klientens problemer. Terapeuten skal ifølge Smail uddelegere sin ekspertviden til klienten og herigennem empower dem til selv at kunne handle. Ifølge Smail indeholder klienten iboende kræfter, der blot skal synliggøres igennem empowerment. Endvidere mener Smail, at årsager til klientens problemer skal findes og lokaliseres i klientens fællesskab (community), hvori klienten befinder sig en stor del af tiden. Terapeuten skal altså fjerne byrden fra klienten i forhold til opfattelsen af, at klienten er kilden til lidelsen eller problemerne.

Nygren mener, at det er individers egne handlinger, der forårsager forandring. Hermed bliver psykologens opgave at kvalificere klienten, således at han/hun bliver i stand til at cope med sin livssituation. Kvalificeringen af klienten finder hos Nygren sted gennem 6 momenter, hvor klienten bl.a. tilegner sig nye kundskaber, perceptionsmønstre og fortolkningsmønstre i forhold til sin vurdering af omverdenen.

Samlet set mener altså både Smail og Nygren, at psykologens opgave er at hjælpe (empower) klienten ved at tilbyde de nødvendige redskaber og ekspertviden, der kvalificerer klienten i forhold til at kunne cope og håndtere sit liv og de udfordringer, der er forbundet hertil.

5. Hvilke forhold må man ifølge Dreier inddrage i analysen af virkningen af en psykologisk intervention?

Ifølge Dreier skal en terapisisituation tage udgangspunkt i klientens hverdagsliv i stedet for abstrakte situationer. En terapisisituation skal ifølge Dreier *ikke* tage udgangspunkt i det traditionelle 3. persons-perspektiv, som er et fortolkende perspektiv, hvor psykologen er i centrum. I stedet skal en terapi-

situation have et 1. personperspektiv, der bringer klienten og dennes fortælling i centrum for terapien.

Dreiers teori om social praksis ser individet som deltager i og på tværs af forskellige sociale praksisser. Derfor er det ikke tilstrækkeligt at opfatte terapisituationen som en isoleret kontekst. Man må efter Dreiers mening inddrage de øvrige sammenhænge, som klienten er del af for at kunne danne sig et billede af hele klienten og dennes livsbaner (trajectories). Ifølge Dreier er terapi det, der sker uden for terapeutens kontor.

Dreier påpeger, at der i en terapisituation ofte opstår dis-kongruens mellem, hvad psykologen og klienten hver især vægter og finder virksomt i forhold til terapien. Endvidere mener Dreier, at terapien først bliver virkningsfuld ved, at klienten tager sine erfaringer fra sessionerne med sig i sit hverdagsliv, hvor erfaringerne gøres generelle.

6. Redegør for hovedindholdet i begreberne interessement, translation og enrolment sådan som de fremstilles af Elgaard

Elgaard har undersøgt social arbejdets praksis. Ifølge Elgaard skal det social og det tekniske (teknologier) forstås som interagerende i social arbejdets praksis. Elgaard er inspireret af Aktør-netværks teorien og anvender principper herfra.

Et centralt begreb hos Elgaard er aktør/enhed. En aktør er én, der handler eller modtager handling fra andre aktører/enheder. Der foregår altså en interaktion mellem aktører/enheder.

Desuden anvender Elgaard begrebet *translation*, som referer til de processer, der finder sted i interaktionen mellem aktørene. En translationsproces finder sted, når der sker en ændring i relationen mellem aktørene. Der sker ifølge Elgaard en redistribuering af magt i translationsprocessen, hvor den ene aktør skal forstås som værende mere magtfuld end den anden (fx socialarbejderen, der i kraft af sit job, har mere magt end klienten, der er nødt til at henvende sig til socialarbejderen med sin klage før, at der sker noget i hans/hendes sag). Når en aktør deltager i en translationsproces indrulles aktøren automatisk i et netværk (*enrollment*).

Endvidere benytter Elgaard sig af begrebet *interessement*, der referer til den proces, hvor den ene aktør fortæller den anden aktør, hvad denne egentlig ønsker sig, eksempelvis når socialarbejderen erstatter klientens klage med et ønske om at få en aftale med sin socialrådgiver.